

ST CLIMATE

KARBON PİYASALARI RAPORU

SAYI 1: CORE CARBON PRINCIPLE ETİKETİ

Eylül, 2024

1. GİRİŞ

The Integrity Council for the Voluntary Carbon Market (*The ICVCM*), amacı küresel çapta faaliyet gösteren Gönüllü Karbon Piyasası için başta sürdürülebilirlik ve şeffaflık olmak üzere birtakım kriterler belirleyen ve ilgili karbon mekanizmalarını bu doğrultuda aksiyona davet eden bağımsız oluşumdur. Konseyin bu noktadaki en temel motivasyonu, başta Paris Anlaşması ile belirlenen iklim krizi ile mücadele hedeflerine ve bunun yanında da Birleşmiş Milletler'in Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'ne (*Sustainable Development Goals – SDGs*) direkt olarak katkıda bulunan, bütüncül katılımın sağlandığı ve de en önemlisi gerek sektörden gerek sektör dışından kişi veya kurumlar nezdinde, piyasada gerçekleştirilen faaliyetlerin gerçek anlamda sağladıkları faydalar noktasında hiçbir soru işareti oluşmasına imkan tanımayan bir Gönüllü Karbon Piyasası tesis etmektir.

Bu noktadaki en temel araç ise The Core Carbon Principles (*Temel Karbon Prensipleri*) adıyla Etkili Yönetişim, Emisyon Etkisi ve Sürdürülebilir Gelişim olmak üzere 3 başlık altında toplanan, konsey tarafından belirlenmiş ve gerçek, doğrulanabilir iklim faydası sağlayan karbon kredilerinin oluşturulmasını hedefleyen, tamamıyla bilimsel tabanlı 10 temel ilkedir. Bu ilkeler, Gönüllü Karbon Piyasası'nın yüzleşmekte olduğu 'Green Washing' temalı eleştirileri bertaraf edebilmeyi, piyasaya stabil ve koşulsuz güvenoyu alan bir yapı kazandırmayı ve her şeyden önemlisi de iklim kriziyle mücadelede 1,5°C hedefini en hızlı şekilde garanti altına almayı amaçlar.

2. The Core Carbon Principles (Temel Karbon Prensipleri)

Her ne kadar yukarıda bahsetmiş olduğumuz amaç ve hedefler, The ICVCM tarafından neden bu yönde bir düzenlemeye gidildiğine dair sahip olduğu motivasyon hakkında bizlere bazı ipuçları veriyor olsa da düzenlemenin esas çıkış noktasına da değinmek gerekir.

Aralık 2023'te Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı'nda (COP28) gündeme gelen, Paris Anlaşması'nın ilk Küresel Durum Değerlendirmesi¹ dünyanın Paris Anlaşması'nın hedeflerine ulaşma yolunda bir hayli geride kaldığını gözler önüne serdi. Emisyonları azaltmak ve gezegenimiz için yaşanabilir bir geleceği güvence altına almak adına mevcut her aracın tam hızda çalışmasına ihtiyacımız olduğu ve bu doğrultuda yüksek bütünlüklü bir gönüllü karbon piyasasının, net sıfır geçişini finanse etmeye ve hızlandırmaya yardımcı olabilecek önemli ve tamamlayıcı bir araç olduğu vurgulandı.

¹ <https://unfccc.int/topics/global-stocktake>

Bahsetmiş olduğumuz gibi bu noktada Temel Karbon Prensipleri, karbon kredisi kalitesinin çıtasını yükseltecek ve gönüllü karbon piyasasında şeffaflık yaratılmasına yardımcı olarak, kim tarafından ihraç edilirse edilsin, ne tür bir projeyi finanse ederse etsin veya nerede üretilirse üretilsin alıcıların yüksek bütünlüğe sahip karbon kredilerini belirlemelerini ve fiyatlandırmalarını kolaylaştıracaktır.

Bu sayede önemli bir kesimin sahip olduğu ve adına ister şüphe ister önyargı denilsin, piyasaya dair olumsuz düşünceler azaltılacak, piyasadaki bölünmüşlüğün üstesinden gelinecek ve alıcılara emisyonlar üzerinde gerçek bir etki yaratan, doğayı ve biyolojik çeşitliliği koruyan projelere fon sağladıklarına dair güven aşılacaktır. En önemlisi de gezegenimizin en temel karbon yutaklarının koruyucuları olarak nitelendirebileceğimiz yerli halkların ve yerel toplulukların çok önemli kaynaklara erişimleri sağlanmış olacaktır.

Özünde aynı hedefi gerçekleştirmeye yönelik araçlar olan temel karbon prensipleri, odak noktaları itibariyle 3 ana grupta toplanmıştır. Bunlar;

1. Yönetişim
2. Emisyon Etkisi
3. Sürdürülebilir Gelişim

şeklinde. Söz konusu grupları teşkil eden temel karbon prensipleri en yalın halleriyle aşağıda özetlenmiştir.

2.1. Yönetişim

2.1.1. Etkin Yönetişim

Karbon kredilendirme programı şeffaflık, hesap verebilirlik ve sürekli iyileştirme için etkili bir program yönetişimine sahip olmalıdır. Her kesimden kişi veya kurumların her an kolay bir şekilde ulaşılabilir bir mekanizma ile etkileşimde olmaları arzulanan güven ortamını sağlanmasında etkin bir rol oynayacaktır.

2.1.2. İzleme/Takip

Karbon kredilendirme programı, kredilerin güvenli ve açık bir şekilde tanımlanabilmesini sağlamak amacıyla azaltım faaliyetlerini ve ihraç edilen karbon kredilerini benzersiz yani mükerrer sayıma mahal vermeyecek bir şekilde tanımlamak, kaydetmek ve izlemek için bir sicil işletecek veya kullanacaktır.

2.1.3. Şeffaflık

Karbon kredilendirme programı, kredilendirilen tüm azaltım faaliyetleri hakkında kapsamlı ve şeffaf bilgi sağlayacaktır. Bilgiler elektronik formatta kamuya açık olacak ve azaltım faaliyetlerinin incelenmesini sağlamak için uzman olmayan kitlelerin erişimine açık olacaktır.

2.1.4. Sağlam Bağımsız Üçüncü Taraf Validasyon ve Verifikasyonu

Karbon kredilendirme programı, herhangi bir emisyon azaltım faaliyetinin ilgili karbon kredilendirme programının gerekliliklerine uygunluğu noktasında akredite bir kurum ya da kuruluş tarafından bağımsız olarak doğrulanmasını ve onaylanmasını sağlamak durumundadır.

2.2. Emisyon Etkisi

2.2.1. Katkısalılık

Karbon kredisi gelirlerinin yarattığı teşvikin proje faaliyeti ile doğrudan bağıntılı olduğu kanıtlanmalıdır. Yani bu noktada ifade edilmek istenen husus, emisyon azaltım faaliyetinin ve faaliyetten sağlanan faydaların operasyonel faaliyetlerin devamı için mutlak önem arz etmesi gerektirir.

2.2.2. Kalıcılık

Azaltım faaliyetinden kaynaklanan sera gazı emisyon azaltımları veya uzaklaştırmaları kalıcı olmalıdır. Şayet emisyon azaltımlarının tersine dönme riski varsa, bu riskleri ele almak ve tersine dönme ihtimalini minimize, proje emisyonlarını ise telafi/bertaraf etmek için önlemler alınmalıdır.

2.2.3. Emisyon Azaltımlarının ve Uzaklaştırmalarının Sağlam Bir Şekilde Ölçülmesi

Azaltım faaliyetinden kaynaklanan sera gazı emisyon azaltımları veya uzaklaştırmaları, muhafazakâr (*güvenli tarafta kalan*) yaklaşımlara, eksiksizliğe ve bilimsel yöntemlere dayalı olarak sağlam bir şekilde ölçülmelidir. Bu tutum, piyasadaki karbon kredilerinin niteliğini arttıracak bir önlemdir.

2.2.4. Mükerrer Sayımın Önlenmesi

Azaltım faaliyetinden kaynaklanan sera gazı emisyon azaltımları veya uzaklaştırmaları mükerrer sayılmayacaktır. Yani azaltım hedeflerine veya amaçlarına ulaşmak için her bir azaltım yalnızca bir kez sayılacaktır. Mükerrer sayım, mükerrer ihraç, mükerrer talep ve mükerrer kullanımı kapsar.

2.3. Sürdürülebilir Gelişim

2.3.1. Sürdürülebilir Kalkınma Faydaları ve Koruma

Karbon kredilendirme programı, azaltım faaliyetlerinin olumlu sürdürülebilir kalkınma etkileri sağlarken sosyal ve çevresel koruma önlemleri konusunda yaygın olarak belirlenmiş sektördeki en iyi uygulamalara paralel olmasını sağlamalı veya bunun da ötesine geçebilmek için gerekli uyum prosedürlerine sahip olmalıdır.

2.3.2. Net Sıfır Geçişine Katkı

Azaltım faaliyeti, 2050 yılına kadar net sıfır sera gazı emisyonuna ulaşma hedefiyle uyumlu olmayan sera gazı emisyon seviyelerinden, teknolojilerinden veya karbon yoğun uygulamalardan kaçınmalıdır. Yani kalıcılık 2.2.2 *Kalıcılık* maddesi ile paralel olarak, sağlanan emisyon azaltımlarının maksimum ve kalıcı fayda teşkil etmesi gerekmektedir.

3. Kararlar

Küresel Durum Değerlendirmesi'nin akabinde The ICVCM önderliğinde gerçekleştirilmiş olan tüm bu girişimlerin sonucunda yine The ICVCM tarafından temel karbon prensiplerini karşılamaya yatkın görülen standartlara ve ilgili standartlarda proje geliştirilmesine olanak tanıyan bazı standard ve metodolojilere Temel Karbon Prensipieri Etiket (CCP Label) alma hakkı tanınmıştır. Güncel CCP Label değerlendirme durumlarını Karbon Kredi Programı ve Metodolojiler detayında Tablo 1 ve Tablo 2'de bulabilirsiniz.

Karbon Kredi Programına Göre Güncel Durumlar ²	
Karbon Kredi Programı	Karar
Gold Standard	Uygun
Verified Carbon Standard	Uygun
American Carbon Registry (ACR)	Uygun
Architecture for REDD+ Transaction TREES (ART)	Uygun
Climate Action Reserve (CAR)	Uygun
ERS - Ecosystem Restoration Standard	Değerlendirme Aşamasında
Isometric	Değerlendirme Aşamasında
Puro.earth	Değerlendirme Aşamasında
Social Carbon	Değerlendirme Aşamasında
Wilder Carbon	Değerlendirme Aşamasında

Tablo 1: The ICVCM Karbon Kredi Programı Uygunluk Tablosu

² <https://icvcm.org/assessment-status/>

Proje Türüne Göre Güncel Durumlar ³		
Proje Türü	Metodoloji	Karar
Şebekeye Bağlı Yenilenebilir Enerji Projeleri	ACM0002 – Grid-connected electricity generation from renewable sources – Version 21.0	Reddedildi
	ACM0006 – Electricity and heat generation from biomass – Versions 1.0 - 16.0	Reddedildi
	ACM0018 – Electricity generation from biomass in power-only plants – Versions 1.0 - 6.0	Reddedildi
	AM0036 – Use of biomass in heat generation equipment – Versions 1.0 - 7.0	Reddedildi
	AM0072 – Fossil Fuel Displacement by Geothermal Resources for Space Heating – Versions 1.0 - 3.0	Reddedildi
	AMS-I.D. – Grid connected renewable electricity generation – Versions 1.0 - 18.0	Reddedildi
Çöp Gazı Projeleri ⁴	ACM0001 – Flaring or use of landfill gas	Uygun
	AMS-III.G. – Landfill methane recovery	Uygun
	ACR Landfill Gas Destruction and Beneficial Use Projects	Uygun
	CAR U.S. Landfill Protocol v6	Uygun
Mini Şebekeler	AMS-I.L. – Electrification of rural communities using renewable energy – Versions 1.0 - 4.0	Reddedildi
Ozon Tabakasını İncelten Maddeler (ODS)	ACR Destruction of Ozone Depleting Substances (ODS) from International Sources	Uygun
	CAR Article 5 Ozone Depleting Substances Protocol	Uygun
	CAR Ozone Depleting Substances Project Protocol v2.0	Uygun
Şebekeye Bağlı Olmayan Yenilenebilir Enerji Projeleri	AMS-I.A. – Electricity generation by the user – Versions 1.0 - 19.0	Reddedildi
SF6 Kaçınımları	AM0065 – Replacement of SF6 with alternate cover gas in the magnesium industry	Reddedildi

Tablo 1: The ICVCM Metodoloji Uygunluk Tablosu

³ <https://icvcm.org/assessment-status/>

⁴ Elektrik üretimi olmamalı ya da kurulu güç en fazla 10 MWe olmalı.

Dikkatleri çektiği üzere gönüllü karbon piyasasındaki sertifikasyon faaliyetlerinin çok önemli bir bölümünü teşkil eden güneş, rüzgâr, hidroelektrik, biyokütle, jeotermal vb. geleneksel yenilenebilir enerji temelli faaliyetler, CCP etiketi almaya uygun görülen teknolojiler arasında bulunmamaktadır. The ICVCM'in bu teknoloji türlerini kapsam dışı bırakma kararının açıklamasında söz konusu proje/teknoloji türlerinin Temel Karbon Prensipleri'nin Katkısalılık maddesi gerekliliklerini tam manasıyla karşılayamadıkları belirtilmiştir. Bu gerekçenin altında yatan ana nedenin ise ilgili tesislerin karbon kredi gelirinden bağımsız olarak üretilen enerjinin satışı yoluyla ciddi kazançlar elde etmeleri olduğu düşünülebilir.

Bu noktada, The ICVCM tarafından kapsam dışı bırakılan teknoloji türlerinin neden kapsam dışı kaldıklarından bahsettiğimiz gibi kapsama alınan çöp gazı projelerinin de hangi sebeple kapsama alındıklarından bahsetmek gerekir. The ICVCM'in en temel motivasyonu, *Temel Karbon Prensipleri*'nden de anlaşılaçağı üzere sağlanan emisyon azaltımlarının etkin ve kalıcı çevresel iyileştirmeler sağladıklarından emin olmaktır. Çöp gazından elektrik üretim tesisleri bu noktada CO₂'ye nazaran 28 kat daha fazla küresel ısınma potansiyeli olan CH₄ giderimi de sağlıyor olmaları itibarıyla The ICVCM'in tesis etmeye çalıştığı yapıya çok daha fazla yakınlık göstermektedirler ve bu durum The ICVCM yönetiminin ilgili proje türlerini kapsama dahil etmiş oldukları kararın açıklamasındaki gerekçelerinde de açıkça görülmektedir.

İlaveten, The ICVCM'in Temel Karbon Prensipleri'ne duyulan gereksinim ve akabinde söz konusu prensiplerin ortaya çıkışları noktasında sunmuş olduğu gerekçeler ve piyasaya kazandırmaya çalıştığı güven ortamı düşünüldüğünde CCP Label almaya hak kazanan standartlardan ve teknolojilerden ihraç edilen karbon kredilerinin CCP Label alma imkânı tanınmayan karbon kredilerinden daha değerli bir konuma gelmeleri beklenebilir. Ancak bunun şu an için bir yorumdan ya da bir tahminden öteye gitmediği, somut bir gerçeklik kazanmadığı da unutulmamalıdır.

4. Sonuç ve Öneriler

Kararlar başlığında belirtmiş olduğumuz üzere, The ICVCM'in özellikle geleneksel yenilenebilir enerji temelli projeleri ve bu projelerden ihraç edilen kredileri kapsam dışı bırakma kararı, gönüllü karbon piyasasının gelecekte alacağı şekli ve gerçekleştirilecek olan kredi ticaretlerini etkileyebilecek olması nedeniyle dikkate değer bir husustur. Bu doğrultuda proje ve kredi sahiplerinin ticarete dair beklentilerini belirlerken ve bu beklentiler sonucunda ortaya çıkan fırsatları değerlendirirken ifade etmiş olduğumuz hususları göz önünde bulundurmaları gerekmektedir.

ST Climate, alanında deneyimli uzman kadrosu ile siz değerli paydaşlarımıza karbon ya da I-REC fark etmeksizin gerek proje geliştirme gerekse kredi ticareti konularında hizmet vermekten mutluluk duyacaktır.

www.stclimate.com